

कर्कशच्छर् (क + क्श्) 1) m. *Trophis aspera* TRIK. 2, 4, 13. *Trichosanthes dioeca* Roxb. (पेटोल) ÇABDAM. im ÇKDr. — 2) f. क्श् *Luffa acutangula* Sering. (कोशातकी, vulg. किङ्ग) und = दग्धावृत्त RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. कर्कशदल.

कर्कशव (von कर्कश) n. *Härte, rauhes Wesen*: त्वचि कर्कशत्वात् KUMĀRAS. 1, 36. व्यायामे कर्कशत्वं वीर्यं च पुरुषे गुणाः MBH. 13, 542. 3, 10782.

कर्कशदल (क + दल) 1) m. *Trichosanthes dioeca* Roxb. RATNAM. im ÇKDr. — 2) f. दला = दग्धावृत्त RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. कर्कशच्छर्.

कर्कशिका (von कर्कश) f. *wilder Judendorn* (वनकोलि) RATNAM. im ÇKDr.

कर्कसार (कर्क + सार) n. *Mehlbrei* HĀR. 208.

कर्कारु m. n. (n. wohl nur die Frucht) TRIK. 3, 5, 12. m. *eine Kürbisart, Beninkasa cerifera* Savi. AK. 2, 4, 5, 21. H. 1188. SUÇR. 1, 183, 9. 216, 19. कर्कारुक 29, 2. 136, 21. 2, 108, 9. 174, 19. Nach HĀR. 179 ist कर्कारुक m. = कालिङ्ग.

कर्कि m. der *Krebs* im *Thierkreise* ĠJOT. im ÇKDr. कर्किन् m. HO- RĀÇ. 1, 4 in Z. f. d. K. d. M. IV, 344. Ind. St. 2, 239.

कर्की s. u. कर्क; कर्कीप्रस्थ (v. l. कर्किप्रस्थ) m. N. pr. einer Stadt P. 6, 2, 87.

कर्केतन *eine Art Edelstein* VJUTP. 138. कर्केतन, केकेरु und केतक SCHMIDT, Tib. Wört. 4. कर्क = कर्केतन H. an. 2, 3. = कर्केतिल MED. k. 17.

कर्कोट 1) m. N. pr. eines Nāga TRIK. 1, 2, 6. VP. 149. RĀGĀ-TAR. 3, 490. 529. 530. m. pl. N. pr. eines Volkes VARĀH. BH. S. 14, 12 in Verz. d. B. H. 241. — 2) n. *eine best. giftige Frucht* (die Pflanze wohl m.) SUÇR. 2, 231, 18. — Vgl. कर्कोटक.

कर्कोटक 1) m. a) N. verschiedener Pflanzen: *Momordica mixta* Roxb. H. 1190. SUÇR. 1, 137, 15. 222, 1 (n. die Frucht). 2, 343, 1. *Aegle Marmelos* Corr. H. an. 4, 6. MED. k. 179. *Zuckerrohr* RĀGĀN. im ÇKDr. — b) N. einer Schlange H. an. MED. Einschiebung nach RV. 7, 53. MBu. 1, 1350. 4828. 3, 3072. N. (BOPP) 14, 4. 20, 30. HARIV. 228. 4443. 12821. m. pl. N. eines unreinen Volkes MBu. 8, 2066. — 2) f. कर्कोटकी N. einer Pflanze (पीतघोषा) RATNAM. im ÇKDr. — 3) f. कर्कोटिका *Momordica mixta* Roxb. RĀGĀN. im ÇKDr.

कर्कुर 1) m. *eine Art Curcuma*, = शटी MED. r. 133. = कर्ष्य, गन्ध-मूलक, गन्धसार, जटाल, डुलभ, द्राविड, वेधमुष्य RĀGĀN. im ÇKDr. — 2) n. a) Gold MED. — b) *Auripigment* VAIÇ. beim Sch. zu ÇIÇ. 3, 11. — Vgl. कर्बुर, कर्वूर.

कर्कुरा m. *Curcuma Zerumbet* Roxb. AK. 2, 4, 23. Nach ÇKDr. blasse Var. von कर्वूरक bei SVĀMIN zu A K.

कर्क, कर्कति *quälen, peinigen* DHĀTUP. 7, 53.

कर्ण, कर्णयति *spalten* DHĀTUP. 33, 71. — आकर्ण्य s. u. d. W.

1. कर्ण m. Up. 3, 10. ÇĀNT. 2, 6. 1) *Ohr* NĪR. 1, 3. AK. 2, 6, 2, 45. TRIK. 2, 6, 31. 3, 3, 124. H. 574. an. 2, 134. MED. n. 4. दृष्टा नरा निचैतारा च कर्णैः RV. 1, 184, 2. 2, 39, 6. 4, 23, 8. आवयेदस्य कर्णा वाजपथ्ये 29, 3. 6, 9, 6. 10, 106, 9. AV. 10, 2, 6. कर्णगृह्य *am Ohr fassend* RV. 8, 59, 15. कर्ण-गृह्यते TS. 6, 1, 2, 6. कर्णतम् *aus dem Ohre weg* AV. 9, 8, 3. भद्राय कर्णाः क्रोशतु KAUC. 58. M. 8, 125. 234. SUÇR. 1, 337, 7. PĀNĀT. 167, 15. MEGH.

II. Theil.

45. 68. 101. ÇĀK. 8. कर्णशिरीष *eine am Ohr befestigte Çir.-Blume* 29. कर्णे *in's Ohr* (als scenische Bemerk.) MĀKĀ. 63, 20. चेत्थाः कर्णे 89, 17, 18. 20. MĀLAV. 43, 18. कर्णावपिधाय ÇAT. BR. 14, 8, 20, 1. M. 2, 200. MĀKĀ. 123, 16. कर्णे दा *sein Ohr hinhalten, hinhorchen* 163, 21. ÇĀK. 8, 21. 18, 8. 27, 10. 44, 7. 48, 22. 59, 2. 30. कर्णमागम् *zu Jmdes Ohren kommen* RAGH. 1, 9. कर्णे ऽपरं स्पृशति *रुह्यपरं समूलम्* PĀNĀT. 1, 339. कर्णे लगति (भुजंगः) चान्यस्य प्राप्तिरन्यो विद्युते 340. तच्छ्रुत्वा मन्त्रिरो भूमिं स्पृष्ट्वा कर्णां स्पृशति (als Zeichen, dass sie das Gesagte nicht hören wolle) HIR. 10, 20. कर्णनासा f. sg. *Ohren und Nase* R. 3, 24, 22. षट्कर्णे (woran sechs Ohren Theil genommen haben) भिद्यते मन्त्रश्चतुष्कर्णः स्थिरो भवेत् । द्विर्कर्णस्य तु मन्त्रस्य ब्रह्माप्यन्तं न गच्छति ॥ VET. 3, 10, 11. Adj. comp. auf कर्ण sind paroxytone, wenn das vorangehende Wort eine Farbe oder ein am Ohr angebrachtes Merkmal (beim Viehe; der Auslaut eines solchen Wortes häufig verlängert P. 6, 3, 115) ist; so auch bei Vergleichen und wenn das comp. ein nomen appell. oder propr. ist P. 6, 2, 112. 113. मुक्तकर्ण, शङ्कुकर्ण, गोर्ण, मणिकर्ण Sch. Das f. der adj. comp. geht bald auf आ, bald auf ई aus P. 4, 1, 53, 64. शङ्कुकर्णा (गो) MBu. 1, 6662. (रातसीः) त्रिकर्णाः शङ्कुकर्णाश्च लम्बकर्णाः — एककर्णाश्च R. 5, 17, 24. Vgl. आ-विद्वकर्णा, ँकर्णा, आबुकर्णा, पूतिकर्णा, लोहकर्णा, विकर्णा, क्षिप्यकर्णा. — 2) Irrig scheint die Trennung अपि कर्णे zu sein statt अपि कर्णे *hinter den Ohren* d. i. *im Rücken, von hinten, hinterher* in den Stellen: आ न्वस्य जम्भिषदपि कर्णे वराह्युः RV. 10, 86, 4. आ वामत्या अपि कर्णे व-रुतु 5, 31, 9. सुदीतयो वो मृदुका ऽपि कर्णे तस्विनः समवृभिः 8, 86, 12. Vgl. अपि कर्णा (wo das Citat in 6, 48, 16 zu verbessern ist). — 3) Hand-
habe oder eine andere Hervorragung auf beiden Seiten eines Gefäßes u. s. w.: उभा कर्णा क्षिप्यया RV. 8, 61, 12. कर्णसहिताः (इष्टकाः) KĀT. Ç. 17, 6, 3; vgl. MAULBH. zu VS. 13, 54. — 4) *Steuerruder*: रतकर्णेव नैर्जले R. 6, 23, 30. Vgl. कर्णप्राक्, कर्णधार. — 5) N. einer Pflanze. = सुवर्णालि MED. *Cassia Fistula* Lin. und *Calotropis gigantea* WILS. — 6) *Spon-
deus* COLEBR. Misc. Ess. II, 131. — 7) *Hypotenuse, Diagonale eines Te-
tragons* COLEBR. Alg. 39. 106. Misc. Ess. II, 403. fgg. — 8) N. pr. eines Königs von Aṅga und eines der Führer der Kuruiden, eines Sohnes der Kuntī (vor ihrer Verheirathung mit Pāṇḍu) und des Sonnengot-tes. Als Adoptivsohn von Sūta Adhiratha heisst er auch सूतपुत्र und सूतज्ञ. TRIK. 2, 8, 19. 3, 3, 124. H. 711. H. an. MED. MBu. 1, 2427. 2764. fgg. 4411. fgg. 5379. fgg. 3, 16098. fgg. 3, 5301. fgg. 13, 826. fgg. BHAG. 11, 26. HARIV. 1709. 4038. BHĀG. P. 9, 23, 13. VP. 437. 446. Ursprung der Namen Vaikartana und Karṇa MBu. 1, 2783. 4111. Unter den Söh-
nen Dhṛtarāṣṭra's MBu. 1, 2730. 4542. ein Sohn Viçvaçit's HARIV. 1704. im Gefolge Çiva's VAIÇ. zu H. 210. Bei den Buddhisten ein Sohn Mahāsaṃmata's und König in Potala LALIT. 411 (SCHIEFNER, Le-
bensb. 232 [2]: कर्णिक).

2. कर्ण adj. auritus, gehört, langohrig: गर्भं VS. 24, 40. आविध् AV. 5, 13, 9. कर्णास्त्रयो यामाः TS. 5, 6, 25, 1. VS. 24, 3. gehört von Getraide-
körnern heisst viell. so v. a. mit Spelzen versehen: कर्णाश्चकर्णश्च त-
ण्डुलान्विचिनुयात् TS. 1, 8, 3. Zum adj. ist vermuthlich auch zu zie-
hen: उत्तरे अष्टौ अर्था इवाजिषु नदस्य कर्णैस्तुरयत घ्राणभिः RV. 2, 34, 3.
कर्णिक (von 1. कर्ण) m. 1) *seitliche Hervorragung, Gabel* (an Zweigen